

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Széchenyi-utca SIMON ház Kunz József nr
kereskedésével szemben.

HIRDETME NYEK,

előzetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szelemi részét illető
minden különben érdekes és fontos ügy.

Hírmegjelölések csak inmert kszoktöl
fogyódnak el.

DEBRECZENI ELLENÖR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÜ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előzetési ár

Helyben hához hordva vagy vidéki postán küldve	
Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy óra	1 frt — kr.

Hirdetési díj:

Ot-hatásbepitisor egyszeri beiktatásért 5ba
Helygdlj minden hirdetésért külső 30 ke
Nyitár 4 "asdos patsorért 20 kr.
Hirdetést vagy reklamot magában foglalt
ajáság sura 50 krajosár.

XVI. évfolyam 1889.

Debreczen. Csütörtök November 7.

220. szám.

A képviselőházból.

(Sz.) Nulla dies sine linea — gondolja magában a szélbal s keres — és a ki keres: talál alkalmat a maga egészen sajátos loyaltásának demon-trálására. Most a királyi udvartartás költségeit tagadja meg, azokat a költségeket, a melyeket 1867. óta minden évben egy-ként szavazott meg ő is, mindig a tíz évre előre megállapított összegekben. És a mit így több, mint husz éve mindig megszavazott, mint törvényes tartozást, most, egyszerre megtagadja, mint törvénytelen követelést — arra a szellemes argumentációra támaszkodva, hogy miután a kiegyezési törvény szerint az udvartartás nem közös ügy, ergo a magyar törvényhozás a maga külön törvényezikében nem állapíthatja meg azt a fedezetet, a mely ő Felsége udvartartását Magyarország részéről illeti.

A szélbal igen jól tudja, hogy a kiegyezési törvény idézett kijelentésének kezdettől fogva az a tény felelt meg, hogy e költséget a magyar törvényhozás állapította meg önállóan, függetlenül minden más factortól; jól tudja, hogy ez elkülönítés böles megfontolással és egyenesen arra czélra történt, hogy ne a quota arányában, hanem a paritas egyenlő mértéke szerint járuljon Magyarország ő Felsége a császár és király udvartartásához s most mégis, e törvény és állandó törvényes gyakorlat huszonharmadik évében, a törvény nevében követeli a törvényjavaslat elvetését.

És minő szellemes argumentációval leplezi, tovább menve, e logikai salto mortalejét, a midőn a magyar király és magyar felelős kormány természetes és törvényes viszonyát az által akarja meg-lazíttatni, hogy közbe kívánja ékeltetni az udvari méltóságok egyéneit, hogy ne az alkotmányos és a törvényhozásoknak felelős kormányok utján, hanem az állami kormányzat ügyeire nézve egészen illetéktelen s a törvényhozásokban feleltre sem vonható udvari méltóságok befolyásával történjék a Korona fölvilágo-

sítása és folyjon a leendő mrakodó nevelkedése!

S mi több, a törvény és alkotmányosság e megtagadása egész komolyan — jobban mondva: egészen komoly képpel a loyaltás czégre alatt történik. Valóban furcsa módja a loyaltás kifejezésének.

Állandóan támadni a monarchia közjogi szervezetét; a törvény által közönek rendelt hadsereg kettéválasztását hirdetni; a törvényes rend megtagadásával, a hadsereg kétnyelvűségét követelni és most ő Felséget úgy tüntetni föl, mint a kit nem az alkotmányos factorok informálnak a nemzet közvéleményéről, hanem a kit a bécsi udvar méltóságai a magyar érdekek ellenére hangolhatnának s a kit, chezképest, az által kell s a szélbaliak hite szerint az által lehet a magyar érdekek több figyelemre méltatására kényszeríteni, hogy egyszerűen töröljék az udvartartás Magyarországra eső felét.

A chauvinismus e szélsőségeikig menő szomorú jelenségeivel szemben, valamennyire enyhítőleg hat az a tény, hogy maga a szélbal is, bár kisebb töredékében, tartózkodott a párt többségének e különös loyaltása követésétől. Irányi Dániel és néhány társa, a párt értekezletén, ellene nyilatkozott e határozati javaslat benyújtásának. Ők legalább megelégszenek a Fehérvári báró vád alá helyezésével. — Ugron Gáboréknak az sem elég, ők loyaltásukat a Felség személye irányában kívánják demonstrálni.

Az állampénztárnaknál a folyó év harmadik negyedében, 91.246.463 frt 85 kr. folyt be bruttó bevételként, a mi összehasonlítva a múlt év hason időszakának 89.405.075 frt 97 krnyi bruttó bevételével, az ez idei harmadik év negyed tényleges bevételi eredménye o tavalyinál 1.751.387 frt 88 krral kedvezőbb. Az egyenes adóbevétel pedig 12.32 millió frt, mely utóbbi 2.47 millió frttal kedvezőbb. A dohányjüvedék szintén kedvezőbb eredményt mutat közeli négyezer forinttal. A m. kir. államvasutak bruttó bevétele 12.38 millió frtot tesz a harmadik évnegyedben. — A „Pol. Corr.“ budapesti levelezője szerint az 1889-ik

év első három évnegyedéről szóló állami bevétel-k, szemben a múlt évvel 1.65 millió szaporodást mutatnak. Az egyenes adók ugyan 1.66 millióval csökkentek, de a fogyasztási adók közel 2.5 millióval, a dohányjüvedék 0.4 millióval a jogill-tékek és bélyégek 1 millióval 451bet eredményeztek.

Országgyűlés.

Budapest, november 6.

A képviselőház mai ülésének első napirendi tárgya: Irányi indítványa volt, a honvédelmi miniszter vád alá helyezése iránt. Irányi tüzetesen indokolta és helylyel-közvet hatással is pártjára az indítványt. Először is azt fejtegette, hogy a közös hadsereg és honvédség szolgálatai szabályzata nem egy pontban különbözik egymástól; majd heraldikai fejtegetésekbe boosátkozott, annak igazolására, hogy a császári ház színe a fehér és vörös; az osztrák császár sárgáé pedig a fekete-sárga, mely törvényellenesen használtatik a honvéd főparancsnokok szállásain. S végül párhuzamot vont a nemzeti és a fekete-sárga lobogó jelentősége között. Mikor beszédét végzé, a szélsőbal éljenzeni, az ifjusági karzat pedig tapsolni kezdett, mire elnök a törvényre hivatkozva, figyelmezteté a karzatt, hogy ha ismétli a tetszés vagy a nem tetszés-nyilvánításokat, kiüritteti. A karzat erre elcsendesedett ugyan, de a szélsőbal, főképp Polónyi folyton zugott, zajongott s nem engedé szóhoz jutni a miniszterelnököt. Ekkor a ház elnöke a 48-iki törvényre hivatkozott, mely szerint a miniszterek, mikor nyilatkozni akar-nak, mindig meghallgatandók. Tiszta Kálmán erre előrebocsátván, hogy Irányi indoklását nem szándékszik taglalni, kijelenti, hogy e kérdésben a kormány solidaritást vállal.

Apponyi gr. röviden a házszabály 149. §-ra hivatkozva, mely, indítvány indoklásakor más képviselőnek nem engedi meg a hozzászólást, azt véli, hogy Tiszának sem kellett volna törvényadta jogával élni.

Névszerinti szavazás kéretvön. Irányi indítványát a ház 70 szavazattal ellenében 243 szavazattal, tehát 173 szót többséggel nem kívánta tárgyalni. (A miniszterek tartózkodtak a szavazástól.)

Most következett a magyar hór-vát pénzügyi egyezményről szóló törvényjavaslat tárgyalása. Falk Miksa előadónak nagy figyelem és érdeklődéssel hallgatott tájékoztató és indokoló beszéde után, a javaslat ellen szóltak Molnár József és Madarász József mellette

majd a régi jó ezimborákat, kikkel már egy év óta nem mulatott.

De mikor hazaré, egészen elhagyatottnak éri magát. Lakása, melynek küszöbén azelőtt feleségének vidám, kedves arca üdvözölte hazajövetelekor, most olyan barátság-talan és üres. A fali óra egyhangu ketyegése jobban hallatszik a nagy esőndben és emlékezeti elhagyatottságára.

Másnap bus hangu levélben ünti ki fájdalmát a felesége előtt. A kis menyecske nem kékik a válaszal. Ő sem hitte volna, hogy ennyire elhagyatottnak fogja érzni magát. Szeretne már visszatérni, de mit fog mondani a világ? Bereznayné bizósan meghízna örömben, ha meghallaná az zöld ruhában jönne el részvétét kifejezni a felett, hogy oly roszul mulatott falun.

A férj igazat ad neki, s maga is ajánlja, hogy csak maradjon. Hej pedig be szeretné, ha már kébere ölelhetné azt a hamis kis asszonyt!

Olyan unalmas az élete! Ha sőtáni megy, ismerősei uton-utfélen kérdezik: — Csak egy dül? Hol a kedves neje? Talán beteg?

— Nem, falun van.

— Ugy hát ön szalmaözevgy!

Hát még a barátok incselkedései! A szerecsénlen furulyás alig győzi parirozni őket.

— Jőjj velünk mulatni! Vagy nem szabad ugye — Hja, a papucs!

De mindez még nem volna oly nagy baj, ha egy napon levelet nem kapna nejtől, melyben a hamis asszony melegen emlékezik meg új ismerőséről, Z. tanárról, a kinyaralni jött a faluba. Másnap ismét említi őt leveleiben tudatva férjével, hogy tánczvizgalmon volt, melyen pompásan mulatott, mert Z. ta-

pedig Györry Elek és Tiszta Kálmán, mire a ház a javaslatot változtatlanul elfogadta.

Az ülés elején Fejérvári br. miniszter, a jövő évi unozajutalékról törvényjavaslatot, Teleki Géza gr. pedig jelentést terjesztett be a közegészségügy 1886-ki állapotáról.

Külföld.

A német császári pár tegnap délben indult haza Velencén át; a kíséret vasuton utazik vissza. Bismarck gróf egy napot valószínűleg Budapesten fog tölteni. A két uralkodó közt történt megbeszélések előtt és után tanácskozások is folytak, melyeknél Said pasa külügyminiszter is jelen volt. De hogy miről volt szó, azt természetesen nem tudatják a világgal. Milán király mint a „Journal des Débats“ hite os forrásból arról értesül, két hét múlva visszatér Párisba s állandóan itt fog lakni. — Az orosz trónörökös nagy hercegeg állítólag eljegyezte Margit porosz hercegnőt. — A czár berlini látogatása óta a balti orosz tartományok lakói, különösen a protestánsok, szelidebb bánásmódban részesülnek. — A boulangisták Boulanger ellen. Boulanger a kamarába beválasztott összes 51 boulangista képviselőhöz meghívást intézett, hogy nov. 8-án nála Jerseyben értekezletre gyűljenek össze, mely a parlamentáris akció részleteire nézve megállapodást hozzon létre. De a párt többsége, szám szerint huszonhét képviselő visszautasította a meghívást.

Megnyitó felolvasás.

(A „Debreczeni felolvasó-kör“ 1889. november 6-án tartott első estélyén.)

Mélyen tisztelt közönség!

Felolvasó-körünk rendező bizottsága szükségesnek tartotta, hogy a kör ezen, hetedik évre hajló folyamának első estélyét egy, némileg hivatalos jellegű felolvasással nyissuk meg. Szükségesnek tartotta ezt azért, mert mint előadandom, nagy változások, tökéletes átalakulás küszöbén állunk s az új nappal hajnali derüjének csillagaként óhajtana e rövid megnyitó felolvasásom feltűnni. A hajnali derü enyhe képe kizárja a napfényben ragyogó pompás színvegyületeket. Én is igen egyszerű leszek.

Felolvasó körünk hat évi mu'tra tekint-het immár vissza. Tette valami jót, létesített e valami szépet: azt épen nem az én feladatom megmondani. Hogy hatott, mutatja

nár fölötté figyelmes volt irányában és két négyest tánczolt vel.

Ez már sok volt a fiatal férjnek. Még az nap válaszott a kis menyecske. Örömet fejezte ki a felett, hogy jól mulat és kellemesen tölti a kiálthatatlan kánikulai napokat. . . . Az ő egyhangu életmódjában is változás állott be néhány nap óta. Megismerkedett a bájos R. özevgygyel, ugyanazzal, a ki annyira megtetszett neki a jogász-bálon. Rög vágyott már ismeretségére és végre tegnapelőtt kínálkozott rá az alkalm. R. özevgy várakozáson felül kedves és szeretetreméltó hölgy; divatos zöld színű toilettje finom izlésre vall. Vasárnap vele és egyik barátjánéval kirándulást fog tenni egy közeli helységbe. Előre is örül a rendkívül kellemesnek ígérkező kirándulásnak.

A kis menyecskeknék se kellett több. Azonnal összepakkolt és estére már otthon volt férjénél.

Mert „röndnek muszáj lönyni!“

Lendvai Miklós.

Jung-Ofay bölcsei.

(Ola Hassontól.)

I.

A város előtti nagy téren összegyűlt a környék ifjusága. Közöttük egy óriás állott; lába oly hosszú volt, akár egy utca s tenyeres keze mint egy vásártér oly széles s az egész oly magas volt, hogy az ég alatt nem állhatott egyenesen, le kellett hajtania fejét. Hangja oly erős volt, hogy a vidék ifjusága szóltakor reszketett féltében.

— Vágjatok fát! — kiáltá s a környék egész ifjusága fát vágott.

— Couche-lá! — ordított s a vidék

A „Debreczeni Ellenör“ tárczája.

A szabadságot állományu házastársak.

Összesomagolták a házi, utcai, reggeli estélyi és bál toilettéket; hozzátették a reggeli, esti, eső- és porköpenyeket; azután a negligéruhákat, a fehéreneműket és a piperéket, ráadásul tetejére rakták a fehér, kék, zöld fekete, sárga és rózsaszínű ruhákhoz illő kalapokat és napernyőket, s mikor kész volt a bálbeli torony, férj és nő helyet foglaltak a kocsin. — s gyűlte fakó, elindultak ki a falura.

Sebesen hajtva hagyták el a várost és nemsokára eltűnt szemek elől a hely, hol nyár közepén időzni nem divat.

Nem is maradt volna otthon a világegért sem a fiatal, eleven kis menyecske. Hogy is ne! Mikor már az a kiálthatatlan Bereznayné is falura ment, hogy mutogassa odakünn zöld toilettéjét, melyeket csak azért csináltatott, hogy bosszantsa velük a kis menyecskeket, kinek a zöld szín nem jó állt! . . . Aztán meg mihez is fogjon ő a városban a rekkenő hőségben? A konyhában sütkérez-zék, mikor ugyis közel van az elolvadás hoz? Még a szomszédba sem mehet el egy kis tereferére, mert a kávésnéknék gyűlekezete és a papushősöket védelmező négyzet ideiglenesen felfüggesztették rendes napi üléseiket a kánikula idejére s a tagok részint falura, részint fürdőre mentek.

A férjnek természetesen nem kell okvetlenül falura mennie. Neki a hivatal, üzlet

*) Mutatvány az „Agró-Agra“ czim alatt legközelebb megjelenő kötetből.

pana

Roth-telefon

K

ak.

asság,

sa-va-

ollika)

gymoz-

os ol-

lány-

szálat

zokre-

gyim-

ket, s

nyeres

s üveg

aktár:

Morva

eg

é tele-

antán

is, s a

nyelők

a, hogy

patent

ekedés

ásnak-

is sok-

tehat

keil a

Károly,

v. alá

Egy

patent

okeros

staber

incok

nétele

phatok

alovics

Béla,

ifalun-

Mát-

figyes,

Nagy-

Xovács

Korona forrás!

az, hogy elég sokat foglalkoztak vele; hogy árd-klódest költött, azt eléggé bizonyítja felolvasási estélyeink folytonos élénk látogatottsága.

Jól tudja mindenki, a ki e kör ügyeinek vezetésében némi tényleges szerepet vitt, hogy mily sok, részben igaz, részben nagyon is méltatlan bírálatot kellett kiállania e körnek 6 évi pályafutása alatt. Tudjuk mi intézők, hogy tartott néhány olyan felolvasás, mely nem tudta kiállni még csak a nem nagyon szigorú kritikát sem; tudjuk, hogy sokakat visszatartott a további felolvasástól a sokszor nem méltányos, a társadalmi élet különböző gócpontjain hangzott kritika; de tudjuk azt is, hogy ilyen szervezettel, aminő e köré, mikor t. i. e város minden intelligens embere jóformán igényt tarthat arra, hogy e felolvasás asztalhoz leüljön, tudjuk, — mondom — hogy ily körülmények közt tökéletes adni lehetetlen. Lehetetlen ugyanis, hogy mindig olyan felolvasásokat tartassunk, melyek egyformán kielégítik egy a tudományos szaktudást, mint a könnyebb szellemi előéletű ábítózó nagyobb, főleg a női közönség igényeit; lehetetlen, hogy mindig egyenlően érdekes felolvasásokat tartassunk, annyival is inkább, mert valaki lehet igen kitűnő szakértő, de igen gyöngye felolvasó. Itt is megőrténhetik az, a mi Franciaországban egy Condé herceg temetése alkalmával történt, hogy t. i. Franciaország legkitűnőbb hitszónokát, Bossuet-t kérték föl a gyászbeszéd megírására, s hogy a nagyvilági fényes közönség annál teljesebb szellemi műveltségben részesüljön, Franciaország legkitűnőbb tragikái művészt szólították fel a gyászbeszéd elmondására: és a nagy fényes nevű színész ügyetlen declamatornak bizonyult a nem neki való tén.

Bizony mondom semmi mást nem eskartam a fentebbiekkel mondani, csak azt, hogy más akár a templomi akár a tanári katedra, akár a törvényszéki rostrum, akár a színpad, s akármely nyilvános hely, hol beszélni szoktak, mint a felolvasó asztal.

Amott, kiki a maga helyén erősebbek lehetünk mint itt, s ha a rendező bizottság egyszerűen oly egyéneket kért föl, hogy ideüljenek, kik e helyet nem tudták egészen jól betölteni, mert nem tudták egészen az ide gyűlekezni szokott közönség saját szellemi szükségait kielégíteni: nos hát arról nem tehetünk, s az nemesak minálunk, de másutt is akárhányszor megtörténik.

Látta ugy a rendező bizottság, mint a teljes választmány is azt, hogy a felolvasó kör érdekében mindenesetre kell azonban valamit tenni, főként hogy meg kell azt menteni a társadalmunk egy részének közönye által okozandó diestelen haláltól. Mert a sok jó felolvasás mellett nem a gyöngye felolvasás ártott e kör hitelének, hanem főleg a férfi világ közönye fenyegette azt lassu kimúlással. Ugy éreztük mindnyájan a választmány tagjai, hogy arra a zászlóra, melyre felolvasó körünk egyszerű neve van fölírva, egy fényesebben ragyogó nevet kell odajegyezni; ugy éreztük, hogy társadalmi életünket egy szilárdabb kapcsolattal kellene összefűzünk, mint a minő kapcsol ez egyszerű felolvasó kör; ugy éreztük, hogy az általánosság köréből kilépve, városunk szívéhez mintegy közelebb kell vinni e körünket, hogy hatékonyabb legyen annak ereje, hogy szorosabban egybe tudja az fűzni városunk egész, de egész intelligenciáját.

Mióta e kör megalakításának eszméjével foglalkoztunk s mióta az fennáll; városunk

egész ifjusága ugy csuszott lábához, mint a kutya.

— Ugorjatok! — vezényelte, kinyujtva lovagló ostorát. És a vidék egész ifjusága átugrott a lovagostoron.

Azután megvásároltatta portékáját s végül felmarkolt az ostoba liliputi nemzedékből egy egy marékka, felmelte magához a magasba s szétszórtta őket mindentel. Mikor megtisztította a mezőt, sok ezer fekete féreg hempergett a földön. Előbb azt hittem patkányok, de hogy jobban megnéztem, észrevettem, hogy emberek, még pedig a vidék ifjusága.

II.

Szobámban ültem, s körötte barátaim foglaltak helyet. Vérem forrott, szívem nyugtalan volt, s lélekzetem akadozott. Hirtelen felugrottam, s alá feljártam a szobában.

— Mi bajod? — kiálták barátaim.
— Izgat a zaj, s fojt a levegő.
Barátaim elhallgattak.

— Csak képzelődés, — szólott az egyik, ki félszemét egy írászalért adta el.

— Nem látjátok, mint süt a nap? Ne nyissuk ki az ablakot és ajtót?
— Majd náthát kapok! szólott az egyik écezes fráter, s a kemencéhez húzódt.

— Szobánk oly jó, mint minden más szoba, deklamált az egyik, ki mióta hangját elvesztette, folyvást deklamált.

— Nekünk igen jó, tehát nekem is jó kell legyen! — szólott az, melyik egyszer huszkrajczárért eladta volt meggyőződését.

— Ereszszétek le a függönyt, hogy a nap ne süssön be, — suttogta az egyik, ki megszokta a lassu beszédét, mióta volt ura felrugta volt, csak azért mert azt állította, hogy kutyájának hosszú füle van.

— Csak az hiányzik, hogy elhagyva meleg szobánkat, a pusztába induljatok — szólott az, ki béna lábát alig bírta húzni.

egy fényes csillagnak, egy lánglelkű költőnek, Csokonainak neve folyton ott lebegett előttünk — és — sokan óhajtották, hogy e kör már megalakulásakor ez ő nevével nevezessék el. Voltunk, kik ez eszmét elleneztek, — én is ezek közé tartoztam, — mert nem akartuk, hogy ily nagy névvel is esetleg megbukjék e társadalmi intézmény. De ma mikor látjuk, hogy a felolvasó kör hat évek vesztét viharát végre is tisztességesen kiállotta: a választmányban immár miadanyian buzognak azon eszme mellett, hogy a felolvasó kör, egy egyetemesebb irányu, szélesebb körben működő, társadalmunk intelligenciájának minden körét magába ölelhető, Csokonai-kör néven nevezendő irodalmi és társadalmi egyesületté változzék át. A felolvasó kör alapszabályait egy szűkebb bizottság már át is dolgozta az új irányra, az új működési körre tekintettel. Nem sokára alkalmunk lesz munkálatainkat a nagy közönség bírálatára alá bocsátani.

Ha Budapest a maga véghetetlenül, a miénknél sokkal inkább elfoglalt férfi intelligenciájával az Akadémia mellett fenn tudja tartani a Kisfaludy és Petőfi Társaságokat, az Irók és Művészek Társaságát; ha Arad a Kölesey-Egyesületben egy hatalmas működő társadalmi irányu együletet tart fenn; ha Eperjesen a Széchenyi Kör, Pozsonyban a Toldy Kör, Sopronban az Irodalmi és Művészeti Kör, Nagyváradon a Szépítői Egyület, Szathmárt a Széchenyi társulat, a Királyhágón tul az Erdélyi Irodalmi Társaság, Maros-Vásárhelyt a Kemény Zsigmond Egyület, — és ki tudja még hol, kevésbé neves együletek fenn tudnak állani s mindenki a maga munka körében hatni tud: kérem, Debreczen város irodalmi férfiai nem tudnának-e fentartani egy Csokonai nevével díszített zászoló alatt működendő irodalmi egyesületet, mely többet tenne, mint a mennyit most teszünk, — mely tért adna egy a szakemberek közkinccsés szánt felolvasásai, mint az ismeretterjesztő társadalmi irányu s a szépirodalom teréről vett munkák számára, mely esetleg, debreczeni irók magyar irodalmi műveire pályadíjakat tűzne ki s évkönyveket is adna ki, — összeválogatva azok tartalmát a felolvasások értékesebb gyöngyszemeiből, s e felolvasó estélyek mellett más, zenei, szavalati s ének darabok előadásával fűszerezett társas összejöveteleket is rendezne.

Igenis, Mélyen tisztelt közönség! A Csokonai kört mi ugy terveztük, hogy alkalmat nyújtsunk abban, a lehető legértékesebb felolvasások tartására, rendezni óhajtuk olyan felolvasó estélyeket, melyeken a szakutód közölhesse kutatásainak eredményét a művelt közönség által megérthető modorban, de ezek mellett természetesen gondoskodni fogunk a mi kedves női közönségünk számára könnyebb szórakoztató felolvasásokról is, Csokonai neve alá helyezkedvén, kutatni fogjuk a ró vonatkozó irodalomtörténeti adatokat, gondoskodni fogunk az ő élet körülményeinek teljes földértéséről; egyezőval elégteltel szándékozunk adni Debreczenben annak a névnek, a mely Debreczenbenben ildóztetett annak idejében legjobban. Ezek mellett, mint mondom, pályaművek íratása, évkönyvek kiadása s társas összejövetelek rendezése által akarjuk kimutatni Debreczen városának szellemi erejét s óhajtuk közelebb hozni egymáshoz egész intelligenciáját. Ne vegye zokan a mélyen tisztelt közönség tölem, a nem Debreczenbe született embertől, ha kimondom itt nyíltan, hogy városunk ellen az a legnagyobb és — valjuk be — méltó vád, hogy hiányzik itt a társadalmi élet lüktető ereinek élénk működése.

— Neked van igazad! mondom, s az arcomról sugárzó napfény előntötte a szobát.

Erre barátaim elhagyták helyeiket. És az egyszeműt át akart szurni félszemével, a deklamáló néma lett, s ostobának látszott, a suttogónak ajkai reszkettek, mintha azok a szavak, melyeket ki akart mondani, mind megmerevedtek volna — a hazudozó koldulni látszott, a béna lábú pedig görcsöket kapott.

Az ajtóhoz rohantam, mire elkezdtek kiabálni.

— Gondold meg, hogy ha kilépsz az ajtón, többé vissza nem jössz.

A kilincset kezemben tartva, megfordultam és barátaimra néztem. Nem ismertem meg őket, mintha sohse láttam volna.

Kutyák voltak, kik közül elkaptam a kanczot, hamis játékosok, kiket kifosztottam, vadállatok, kiknek zsákmányul valék oda dobva, rabszolgák, kiket megkorbácoltam. A szoba pedig örültek háza, farkasverem, kigyó fészék, szóval bámi más volt, csak az én régi szobám nem.

Felszakítottam az ajtót s kiugrottam. Az ablaknál fej felett állott, én pedig vidáman léptem ki a májusi légben a gyöngyvirágok közé.

III.

A levegő sárga volt, az eső ömlött, dörgött és villámlott a város felett. Sötét volt. Meggyújtottam lámpámat, s betettem az ablak tábláit.

Mikor a nagy templomba kikiabálta az éji ör az éjjelt, borzasztó kiáltást hallottam, s megsuhant fejem felett egy kard. Feltekintve láttam velem szemben egy idegen embert ülni az asztal tulsó oldalán.

— Bolygó zsidó vagyok, kit másként Ahasverusnak is hívnak. Főnix madár vagyok, mely minden száz évben elégeti magát, hogy újból éljedjen.

Eltelet egy szünet, talán egy perc, talán egy óra.

Tőlünk függ, hogy segítsünk ezen. A társadalmi élet tisztasága nemessége deríti a kedélyt, több munkakedvet ad s biztontható erő a szép és a jó, a hasznos és a kellemes művek, a valódi civilizáció áldásainak terjesztésére. — Főlemlit még, hogy a felolvasó kör választmányában hangok merültek fel arra nézve is, — hogy lehetne tán valamit tenni e város szépítése, legalább a szép iránti érzék fejlesztése érdekében is. Tudja azt a felolvasó kör választmányában mindenki, hogy ehhez a végrehajtó hatalom közegeinek hozzájárulása is szükséges, de legalább az eszme magvainak hitegetése a mi feladatunk lehet. Alapszabály tervezetünkben mindenesetre befoglaltatik ezen eszme is.

Mélyen tisztelt közönség! Városunk az utolsó évtizedben rohamosan halad minden téren előre, szép épületek emelkednek utcáinkon egymásután, a haladás mérfokának biztos mutatója, a városi belső közlekedés, kis vasutunkkal, olyan, mely Nyugat-Európa nagyobb városainak is becsületére válnék, a főiskolában ideotva megegylik a nyilvános olvasó terem mi évek óta legjobbjaink legelőbb óhajtatást képezi: ily körülmények között nem igazolt-e a vágy, ha mi friss, új munkásságban gazdag szellemi életet akarva teremni, ennek központját egy új kört óhajtnak alkotni. És ha igaz az az előbb említett vád, hogy városunknak nincsen társadalmi élete, van-e valaki Debreczenben, ki nem segít bennünket egy ilyennek megteremtésében?

Városunk férfiai és nemes urnői, ti egész intelligencia! A felolvasó kör választmánya nem sokára egy felhívást fog hozzátok intézni, hogy segítsétek egy Csokonai körben új szellemi és társadalmi életet teremni városunk számára. Nem szeretünk nagy szavakkal játszani, de kimondjuk, hogy városunkra nézve csaknem becsületbeli kérdés ezen eszmének diadalra juttatása. De hát ám várjuk be a nyilvános felhívást s lassuk majd előbb az újonnan szervezendő kör alapszabályait, ezeket itt csak azért mondom el, hogy eleve érdeklődést keltsék a mi törekvésünk iránt.

Annak kijelentésével, hogy felolvasó körünk az új szervezkedés okozta nehézségek miatt nem tart új évig minden héten felolvasásokat, hogy jövő december hó elsején a kör szerencsés lesz Dr. Holub Emilt, a nagy és merész áfrikai utazót vendégül tisztelhetni s felolvasására itt is meghívjuk a nagy érdemű közönséget. Isten áldó kegyelmébe ajánlvá munkánkat s jóakaratu törekvésünkre városunk minden szép és jó iránt érdeklődő művelt közönségének figyelmét felhiva: körünk ezen új évét ezennel megnyitottunk nyilvánítom.

Csiky Lajos,
alelnök.

Napi hírek.

— A debreczeni ipartestület megalakítása valahára tényné válik, habár a legnagyobb ipartársulatok nem örömet, csak kényszerű ségéből mennek bele. Vasárnap d. e. lesz az ipartestület alakuló közgyűlése. — Tegnap délután a kereskedelmi és iparkamara helyiségében dr. Király J. Ferencz orsz. képviselő, kamarai titkár elnökölte alatt az ipartestület megalakítása tárgyában értekezlet tartottak (az első, mert lesz még másik is ezen ügyben). Az értekezlet a felett tanácskozott, hogy az alakuló közgyűlésen lehetőleg egyöntetű eljárás éressék el, köte-

Az emberiség gondolkodása vagyok, mely fellobbant, mint az éjjeli világ, nappali fényt árasztva, a nélkül, hogy nappal volna. Atya vagyok, ki a jövő délibábját mutatom az emberiségnek. Egyik lábom a ködös múltban áll, másikkal a sötét jövőbe lépek. A jó és rossz tudás fája vagyok, melyet az ur az édenbe ültetett.

Ismét eltelt az idő: talán egy perc, talán egy óra.

— Vén vagyok és gyermek. Az ő ember tudása vagyok, s az igazmondó próféta.

— Előnek mondom az örülést, s holtnak a lángeszűt.

A kakas kukurékolt. Az idegen eltűnt, s az ablaknál hasadéknál a regg pirja látszott.

IV.

Elhagytam a penészes könyveket, s a szűk szobát, szerettem a természetet, s nem nézhettem a napot, mely ostobaságában jóra és gonoszra egyaránt világít.

Mintán ifjuságomon és sok tengeren át hajóztam, nyulánk, keskeny jachtomon megláttam azt, mit sötét éjjel, világos nappal képzeletem kerestem. A horizonttól horizontig egy óriás holdsugár-kapu állott e felirattal:

„Bemenet az igazság birodalmába.”

A mint az est a tengerre szállott, hajóm átsiklott a kapu alatt egy olyan zene hangjai mellett, milyent az ember nem minden nap hall.

Tizenöt hónapot töltöttem az új országban. Egy nap hajóm földézetén feküdtem, s lellem szokatlan vidám volt. Az ég piros, — piros, mint a róza és a bor, mint a szerelem és a vér, és a tenger vörös volt mint az ég. A piros égen fekete nap állott, — fekete, mint a szén, mint a szenvedés.

A horizonttól távol, mint a piros szőnyeg arany szegője, valami fénylő: szigetek,

lező megállapodások azonban ezen értekezleten, a dolog természete szerint, nem történtek, valamint a személyi kérdések is nyíltan hagyták. A vasárnapi közgyűlésen csak a testület szervezete állapított meg, s ennek foganatosítása, — a tisztikar választása egy másik közgyűlés feladatává marad, mikor az alapszabályok felsőbb helyen megerősítve lesznek.

— A tornaegylet f. hó 10-ikén vasárnap d. e. 10 órator közgyűlést tart, melyre az önálló csoport tagjait tisztelettel meghívja az elnökség.

— Esküvő. Két törzsökös, régi tekintélyes polgár család lépett ma egymással szoros frigre, ifju sarjainak egybekelése által. Gyarmathy István helybeli ifju mészáros mester ma dében esküdtött örök hűséget Lipity Miklós földbírtokos és nagy iparos, vár. biz. tag kedves és művelt leányával Mariska a kisasszonnyal. Az esketési szertartást, melynél nagy és díszes közönség volt jelen, Medgyaszay Gyula ev. ref. segéd lelkész vezette. Nyoszoló leányok voltak Horváth Erzsike és Vilma, Czeglédv. Zsuzsika és Nagy Jolán kisasszonyok, vőfélyek Simon Miklós, Medgyaszay Miklós, Bészler Károly és Dömsödy Imre. Az esküvőt a völgyégy szülői házában fényes nászlakoma követti. — (E m k e.)

— Rózsa Vilmos ügyvédjelölt városunk egyik jeles képzettségű ifja ma a fővárosban jogtudorrá avatott.

— Megsemmisített megyei képviselő választás. Hajdúvármegye igazoló választmánya mai ülésében tárgyalta az októberben megjelölt választások ellen beadott 4 rendbeli felszólamlást. Ezek közül három elvetett; egyik pedig helyet adott s ehhez képest a h-d orogói II. kerületben Farkas Pál, Reich Imre és Kovács István megválasztását megsemmisítette.

— A debreczeni kereskedések száma közelebb egy diszmi, rövid, női és férfi divatúru üzlettel szaporodott, melyet Kovács Antal nyitott az „Ipar és kereskedelmi bank” piacutcazi épületében. — Az új üzlet igen dusan, kiváló ízleléssel berendezve s előgáns kirakattal emeli mozgalmat, folyton nagyvárosiasodó Piac-utczánkat. De az új üzlet nem csak szemre szép és előkelő, hanem a mi a közönség iránti előkezeséget (tessek megpróbálni) s a szoliditást illeti, e tekintetben is igyekszik azon a niveau állani, melyet többi, régebbi eredetű üzleteink elérték.

— Az özvegy trónörökösnek kastélyai. Stefánia özvegy trónörököséről az a hír, hogy kastélyt készült vásárolni, hol esendes visszavonultságban tölthesse napjait. Két kastélyt emlegetnek, melyet választott volna. Egyik hír szerint Pozsonyan készül egy palotát venni nagy kerttel. A esendes, régi koronázó város igen megtetszett neki s nagyon szeret Frigyes főherceg családja körében időzni. A kis Erzsébet főhercegnő meg a főhercegi pár leánykáiban lett kedves játszó társakra. A másik kastély vásárlás híre Belgiumból írják. Lipót király e hír szerint, Stefánia főhercegnő részére Croy-Dülmén hercegnőtől megvenni szándékozik ősi kastélyt Bauroingban.

— Felhívás az ev. ref. egyháztárgokhoz. A folyó évi 155. sz. alatt kelt közgyűlési határozattal a czegléd-utcazi lelkeszi hivatalnak választás utján még ebben az évben leendő betöltése elrendelvetett; az egyházi törvények 195. §-a szerint a választási jogot azok a jogosult egyháztárgok gyakorolhatják, kik az előző évekről egyházi tartozásaikat a választ-

melyeket fölfedeztem én, az új viág embere. Mert ama régi világban görbe, itt egyenes volt. A bűn esélet magától. A fákon gyümölcs termett, mely olyan volt, mint a milyent talán Éva kóstolt valaha.

Hátamon fekvő a hajó földézetén néztem a láthatár szélét, s lellem szokatlan vidám volt. Gondolataim az érzékiség fátylát ledobva, körültem rengettek, s mint tükörben néztek lelkemben magukat.

Arzuk nyugodt volt, szemük mosolygott, ajkuk mozgott, — midőn saját hangom hallottam szólani:

— Boldog, boldog, boldog az, ki egy nagy igazságot megtalált, és megértett másokkal. Akkor aztán, — ki lehet neki ellensége. Mi neki a halál? Lélek az élet, s a lélek fogadó, melyben a tulajdonos mint vendég, esendes, ünnepet ül. Háromszor boldog, ki megtalálta az igazság mezéjét és ivott forrásából.

A légen át madárkiáltás hallott, s szemem felnyitva, a piros eget madárral láttam telve, melyek feketék voltak, mint a nap, a szárnyuk hosszú, hegyes, mint a sirályoké. Midőn épen hajóm felett voltak, és rászállottak az árboz csucsára, emberi hangon szólottak, mondván:

— Ki horgonyt vet, ki van a játékból. Tegnap áldott föld, mely mézet és tejet termett, ma kietlen pusztá. Eldorádó holnap csak sziklás föld. Átfutunk fejed fölött, míg alszol és álmodsz, s keresünk földet, melyen más a sziget, s más a hajnalpir.

És a fekete, hosszú szárnyu madarak szárnycsattogtatva eltűntek a láthatáron. A madár csapat után jött egy magános madár, mely elragadta karesu yachtomat, — s tova száguldott vele, — egy madár, maga a tenger sirálya, maga a vészmadár...

F.

tást
néfo
közül
folya
alka
ják,
adót
ber l
névje
tetne
laszt
jegyz
az eg
alatt
mege
E ha
adati
nők
met
beli e
fogal
fogal
mazó
népes
család
saság
— A
len l
szólot
csakis
fizeti
mel v
f o r i
aszott
Az ő
azon
lévő h
összes
— Tó
Emke
velési
zönség
fellép
ország
valam
Debre
a hoz
leg
esetbe
zökme
czélja
tatik,
elnyer
a vár
kal es
ványo
taui h
darab
tési h
álta
minis
a min
ny á
sze r
ly ez
ber h
retetr
gei ny
Nagy
ki esa
kik az
géhöz
képét
tanári
dése
delt
pedig
1 frt,
1 frt,
1 frt,
kr.,
ő
adtak
szönet
T ü d
megn
volt a
Lajos
kör .
lását
M á n
nek
nyét.
megél
helyén
Zt. a
Károli
fia, E
vánsá
tösgy
főherc
dig E
szabad
gába
B u d
persel
ket K
a más
szénio
kező
lyezve
telefo
Sámu
ségre;
Kiván
ezek
léreit
s kés

tást megelőzőleg egy hónappal leróvták. Ennél fogva felhívjuk ev. ref. egyházunk tagjai közül azokat, akik a folyó évi december hó folyamán megejtetni elrendelt lelkészválasztás alkalmával választói jogukat gyakorolni akarják, hogy az 1888. év végéig fennálló összes adótartozásaikat legkésőbb 1889. évi december 1-ig fizessék be, különben a választók névjegyzékébe föl nem vétethetnek. Értécsit-
tetnek egyházunk tagjai arról is, hogy a választóképességgel bíró ev. ref. lakosok névjegyzékébe a folyó évi december 16., 17. napjain az egyház tanácstermében, a hivatalos órák alatt közszemlére ki fog tétetni, ahol azt bárki megtekintheti és ellene felszólalással élhet. E határidőn túl felszólalásnak hely nem adatik. Debreczen, 1889. október 28. Az elnökök ság.

Kinevezés. A helyigazgató dr. Némethy Károlyt, Némethy Lajos helybeli ev. ref. lelkész kitűnő képzettségű fiát, fogalmazói címmel és jelleggel felruházott fogalmazói segédlettel valóságos miniszteri fogalmazóvá nevezték ki.

Házi estély és az Emke. Tegnap este népes társaság gyűlt össze egyik helybeli családnál. — A szép házi kisasszonyt a társaság egy fiatal férfi tagja táncra kérte föl. — A kisasszony előbb vonakodott, de hirtelen hazafias, szerencsés ötlete támadt s így szólott: „Szívesen elfogadom a fölhívást, de csakis egy föltétel alatt, ha a társaság megfizeti — az Emkének.” A jelen voltak örömmel vetették alá magukat az adónak: hat forint 17 kr. gyűlt be s a szép házi kisasszony kész volt táncolni az Emkéért. — Az összeget, ma szerkesztőségünkhez juttatták azon kívánsággal, hogy tegyék azt a nálunk lévő Emke perselybe. A kívánságot a redakció összes személyzete jelenlétében teljesítettük. — Több ily lelkes bonleányt a hazánk s az Emke megoldja magasztos feladatát.

Sertésenyésztők figyelmébe. A földművelésügyi miniszter arról értesíti a város községét, hogy az állatok között járványosan fellépett száj- és körömfájás miatt betiltott országos és heti állatvásárok megtartását, valamint a kérdőző állatoknak és sertéseknek Debreczenből vasuton való elszállítását — a hozzá intézett kérelem dacára — jelenleg nem engedélyezheti. Azon esetben azonban, ha teljesen egészséges kérdőzőknek, vagy sertéseknek azonnali levágás céljából vasuton való elszállítását szándékolják, az erre szükséges külön engedélyek elnyerése céljából forduljanak az illetők — a városi hatóság útján — külön beadványokkal esetről-esetre a miniszterhez. Ezen beadványokban megjelölnöd az egyszerre elszállítani kívánt teljesen egészséges állatok nemdarab száma, továbbá a szállítvány rendeltési helye. Ezen beadványok a városi hatóság által — véleményes jelentéssel együtt — a miniszterhez feltejesztendők. Végül megjegyzni a miniszter, hogy sertéseknek Kőbányára való szállítása ez idő szerint egyáltalán nem engedélyezhető.

Nagy Pál, főiskolánk mult évi október hóban elhunyt derék tanára iránt a szeretetnek és rokonszenvnek újabb szép jelenségei nyilatkoznak. A boldogultnak testvérátya Nagy Gusztáv ur, meleg szavakban fejezvéni ki családijoknak mindazok iránti forró háláját, kik az ő sírját jelölő emlékkő emelése költséghez kegyes adományaikkal járultak, amelyek a főiskolának ajándékozta, melyet a tanárikar köszönettel fogadván, tanári működése helyén, a természetani szertárban rendelt elhelyezendők. Sírhelyének gondozására pedig a függetlenség kör tagjai: Nagy János 1 frt, Kertész János 1 frt, dr. Kocsár Gábor 1 frt, Jeney Miklós 1 frt, Salánki Ferencz 1 frt, Varkóly József 1 frt, Nagy József 50 kr., összesen 6 frt 50 kr. kegyes adományt adtak át kezemhez. Fogadják ezért hálás köszönetünket. Debreczen, 1889. november 6. Tüdő János, gym. igazgató.

A felolvasó körből. A felolvasó kör megnyitói felolvasása tegnap délután 5 órakor volt a városban nagy tanácsstermben. Csik J. Lajos hittanár a kör multját tárgyzó és a kör „Csokonai kör”-re leendő átalakulását érintő elnöki megnyitói beszéde után Mándok J. Béla olvasta fel Gáspár Imrénének „A szinészetről” című költeményét. A felolvasókat a jelen volt község megjelözte. A megnyitói beszédet lapunk más helyén közöljük.

A leendő magyar királyné. A „Pressb. Zt.” azt a megerősítésre váró hírt írja, hogy Károly Lajos főherceg trónörökös legidősebb fia, Estei Ferencz Ferdinánd legmagasabb kívánságra nőül fogja venni József főherceg tősgyökeres magyarnevelésű leányát Dorottya főhercegnőt. Egy bécsi sürgöny szerint pedig Estei Ferencz Ferdinánd főherceg, kinek szabadságideje jövő hónapban lejár, nem Prágába tér vissza, hanem új állomási helyére Budapestre utazik.

Uj Emke-perselyek. Ma két Emke-persely érkezett hozzánk Kolozsvárról. Egyiket Kardos László helybeli nagykereskedő, a másikat Szabolcsk Mihály főiskolai szénior kérte. Ez ideig Emke-perselyek következő helyeken vannak Debreczenben elhelyezve: Altman Sarolta k. a., „Bika” szálloda telefonja mellett, „Kis Pápa” vendéglő, Sinay Sámuel közvetítő intézete, lapunk szerkesztősége; ezekhez járul most a fenti két persely. Kívánatos, hogy minél több helyen gyűjtsék ezek az apró bádószelenczék a község filárait az Emke javára. A közvetítést jövőre s készségesen elvállaljuk.

Sajtóhiba. — Dézsi Lajos, a főiskolai anyakönyvtár segéd könyvtárnoka által a Jézus Krisztusról szóló egykoru levélre vonatkozólag írott s lapunk keddi számában megjelent közleményben „Képviselő” helyett „Képtisztelő” olvasandó.

Egy excentrikus grófnő elfogatása. Gr. V. Sándort, a ki tulajdonképen Sarolta grófnő, de a ki nemcsak verseket ír hölgyideáljaihoz [pl. a Szöke asszony dalait, melyek egy helybeli lapban láttak napvilágot] hanem férfi ruhát is visel — mint egy bécsi lap írja — Klagenfurtban letartóztatták. Gr. V. Sarolta Sándor annyira beleélté magát a nadrágba, hogy a nyáron még is feleségesedett, nőül vevén egy klagenfurti hölgyet, a karinthisi főerdőfelügyelő művelt, szelénát, a kivel a wörthi tó melletti nyaralása közben ismerkedett meg. Ugy látszik a családott klagenfurti hajadon menyeeske tett lépéseket a kisasszony-férj letartóztatása iránt.

Szórakozás vagy mi más? Ma reggel meglepő tapasztalatra jutottunk, a mint végig sétáltunk a Piac utczán. A hirdetősi táblákon egyik nem rég megnyitott üzletnek plakátjai kegyetlenül összevannak vagdalva, úgy hogy a plakátok fozslányokra réptetve, a rajtok lévő hirdetések lehetetlen elolvasni. A kés még a hirdetősi táblákat is megrongálta. Ez annyival inkább feltűnő, mert a vakmerő a városba közlelőben lévő plakátokat sem kimélte meg. — A rendőrség figyelmét fölhívjuk ezekre az éjjeli tollatlan madarakra, a kik akár excentrikus kedvtelésből, akár kegyetlenség szolgálatába szegődve ilyen tiltott üzlemlere vetemednek. Miniszteri rendelet is van rá, hogy a ki a más hirdetőmennyét 50 frt terjedhető pénzbírsággal büntetendő. Jó lesz tehát azoknak, a kiket illet, respektálni ezt a rendeletet.

Sajtópóri tárgyalásra van kilátásuk a debreczeni ezüldtségi tagoknak. A sajtópórt Tömpe Lajos tasnádi vendéglő indította Kóbi Vilmos a „Tasnád”, című társadalmi és vegyes tartalmu hetilap szerkesztője ellen. — Az inkriminált (?) cikk írására Tömpe vendéglősnek azon eljárása nyújtott alkalmat, hogy a Zilahy Gyula, szintársulatunk volt tagja által Tasnádon rendezett jótékonyozású hangverseny részére természet nem engedte át. — Vádlottunk dr. Bakonyi Samu a debreczeni ügyvédi kar e kitűnő fiatal tagja lesz a védője. A panaszolt cikk így szól: „Ez alkalommal nem mulaszthatjuk a t. község bírálatát kikérni városunk egy polgárának eljárására. Tömpe Lajos vendéglősről van szó, ki annyira negligálja már a községet, hogy súlyos mulasztást sőt bünt követne el a helyi sajtó, ha az ő viselt dolgaira szemet hunyva, tovább is halgatna. Ez az anyagi javakkal eltelt ur azt hiszi, hogy nem ő van a községért, hanem a község ő érte. Tudjuk, hogy előtte csak annak van tekintélye, aki a 32 leveles biblián szórja a pénzt, nem pedig annak, ki tisztesseges szórakozást akar keresni vendéglőjében. Neki nem kell vendég, vagy legalább is nem szívesen látja azt, ki kvaterkázni vagy ótkezni tér hozzá, hiszen megtörtént sokszor, hogy a téli időben kioltotta még a tüzet is kemonozójából, csak hogy a jelenlevő vendégeket távozásra bírja. Sokat tudnánk rámondani, ezáltal azonban csak azt említjük meg, hogy legújabbban annyira fitymálja a községet, megsejrint még természet nem adja oda semminemű pénzért se jótékonyozásra. Nem adta oda Zilahynak sem, mert ő tekeaszaltat nem viszi ki a teremből 40 forintért sem! Nem mondunk eljárására semmi néven nevezendő bírálatot! hanem azért mégis bírálat vagyunk a községtől azt kérdeznünk, hogy vajlon annak az embernek, a ki hosszú idei itt tartózkodása alatt a nagy község pártfogásából szedte meg magát; kvalifikáhatatlan eljárását kénytelen-e elszemvedni a város, mely neki első sorban vagyont biztosított? Ha igen, úgy mi ünneppályoson vonjuk vissza támadásunkat; ha pedig nem: tisztelőtel kérjük a községtől: érdemi ez az ur a további pártfogást, aki minden társadalmi összejövetelt megakadályoz, midőn a jótéteményekért háltalansággal fizet? Kérdezzük a közigazgatási hatóságot, lehet-e egy vendéglőnek szerepelni, a melynek tulajdonosa goronban zárja azt el a nagy község használatá elől? Tiszteljük mi az anyagi javakkal bővelkedőt is, de megköveteljük miszerint tanulja meg, hogy a társadalmi a gombaságon kívül még egyébbel is tartozik.”

Halestély. Vilmos Lajos sörcsarnokában a Magyarit testvérek zenekara közreműködése mellett holnap este halestély tartatik.

A zóna beválk. ezt bizonyítják a számszerű adatok, a melyekre sok embernek elsavanyodik az ábrázata. Hisz olyan nagy diadallal kürtölték veszett hírt! De hát hiabszámításuk cserben hagyta őket. A személy, forgalom ugyanis a magyar államvasutak által életbeléptetett zónatárat következében oly mérvű lendületet vett, melyet maga a kereskedelmi miniszter sem várt. Az új személytárfahozatala óta augusztus, szeptember és október hónapokban — mint a „B. C.” értésül — a magyar államvasutak vonalain kétfelmilóval több személy utazott, mint a mult év ugyanezen szakában.

Egy bankigazgató bűnyge. A nyiregyházi kir. törvényesek október 21. óta folytonosan tárgyalja dr. Köszter Lajos volt büdzsent Mihályi takarékpénztári vezérigazgató és társainak feletle bonyodalmas s érdekes bűnygét. Dr. Köszter Lajos volt büdzsent Mihályi takarékpénztári vezérigazgató — a vád szerint — büntársai Fleischer Ferencz, Lévy Máltyás és Tanyi János közbenjárásával 1882. évben rá-

Vett néhány vagyonsziszta-polgári gazdagembert, hogy az intézet két adósért, a kik velök sógorságban voltak, körülbelül 10,000 frt erejéig kezességet vállaljanak. E többrendbeli váltón alapuló adósságok nem törlesztetvén, kamatokkal s perkülségekkel folyton szaporodtak. De ez őszeg még mindig kicsiny volt ahhoz, hogy Köszter és büntársai céljukat elérhessék, art, hogy e jómódú gazdákat koldusbotra juttatva, maguk üljenek be jókarban tartott birtokaiba. Azért előbb váltókat hamisítottak ezek neveire körülbelül 15—20,000 frt erejéig, és ezeket a „váltókat” is perelték. Az adósok tudtak ugyan hüllömböző váltóadósságaikról, de végre is megtudták, hogy a perrelt váltók legnagyobb része hamis. De mint-hogy már ekkor folyton végrehatásokkal zaklatták őket, sőt egyik-másiknak az ingóságait is elárvereztették — dr. Köszter Lajos jónulatahoz folyamodtak, hogy adósságaik kifizetésére adjon nekik időhaladékot. Dr. Köszter ezt a legnagyobb készséggel megadta azaz a feltétellel, ha a hamisaknak deklarált váltókat jókalk cserélik fel. A végső szorongatott emberek, minthogy a tanácsnak pedig teljesen híján voltak, ebbe is bele egyeztek. De dr. Köszter és társainak még ez sem volt elég, a kieserült váltókon kívül 16,000 frtről állítólag biztosítási okiratként, kötelezvényt is állítottak ki maguknak s dacára, annak, hogy az adósok legnagyobb részének összes ingó és ingatlanságát elárvereztették, dacára hogy a szegény emberek törlesztésére ezeket meg ezeket fizettek, még ma is 41,000 forintot követel rajtok. Mikor a tönkretett emberek látták, hogy koldusbotra jutnak, mert a milymértékben, ok adósságaikat törlesztik, azok ép oly mértékben, sőt rohamosabban növekednek a váltók folytonos hamis gyártása által — végre tanácskozás végett ügyvédhez fordultak, kinek természetesen első dolga volt, a büntvádi feljelentést megtenni. A dr. Köszter és büntársait esalás, okirathamisítás és sikasztás miatt vonták felelősségre. A panaszosok 120,000 frt kártérítést igényelnek. A vég-tárgyalás eddigi menete főképp arról tesz tanuságot, hogy a tönkretett gazdaberek egy-szerűek, együgyűek és még teljesen éretlenek a váltóképességre, mint a hogy ilyen nép a legtöbb vidéken. Dr. Köszter Lajos és Fleischer Ferencz tagadták a terhőkre rótt bűnököt mindvégig, míg vizsgálati fogságban lévő büntársaik teljes beismerést tettek. Az ítélet hozatalát holnapra várják.

Színház.
A „Pünkösdi Florenczenben” című nagyhatásu operette tegnap harmadszor is nagy közönség előtt került színpadra és ép oly tetszéssel fogadtattott, mint a megelőző estéken. A közönség jól mulatott, kaczagott a szöveg bohóságain s tapsolta a füllbeméső kedves zenéjű énekszámokat. — Különösen S. Molóné asszony és K. P. P. s Juliska kisasszony énekszámait követték nagy tetszésnyilatkozatok. A vonzó operettet szombaton negyedszer adják elő.

Érdekes újdonság kerül színpadra vasárnap szinpadunkon. Ez a „Rónaszék” életképe „A szonok bűn” című lesz, a mely darab tudvalevőleg a népszínházi pályázaton a pályadíjra egy szavazatot is kapott, s a népszínházban tetszéssel került színpadra. Rónaszék szintársulatunk egyik legrokonszenvebb és legnépszerűbb tagja, s a község bizonyval érdeklődni fog irodalmi terméké iránt is.

Szintársulatunk szorgalmát mi sem bizonyítja jobban, mint hogy folyton több rendbeli újdonságra készül. Ilyen a „Belleuillei szűz”, „A génuai dudás” új operettek, míg a régiek közül „A trapezanti hercegnő”, „Donna Juanita”, „Kisasszony feleségem” betanulásával foglalkoznak. A Jókai „Fekete gyémántok” színműve a budapesti nemzeti színházból megszerzett fényes díszletekkel fog színpadra kerülni. Készülnek továbbá „Az arany pók”, „A próbauvil”, „Napamasszony” vígjátékokra és „Nóra”-ra Ibsen drámájára.

Kisbérlet hirdetés. A holnap előadással a II-ik kisbérlet lejár, tisztelettel értesitem a t. cz. bérleti kívánó községet, miszerint a III-ik kisbérlet eszközésével Foltényi Vilmos ur van megbízva, ki a jelentkezéseket a Casinó (könyvtári helyiségében) elfogadja d. e. 9—10-ig és d. u. 5—6 óráig. Valentin Lajos, igazgató.

Szerkesztői üzenet.
Dr. Br. 5 urnak. — Közérdekű cikkét köszönjük s lapunk szombati számában közölni fogjuk.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ.
II. Bérlet. 20 Szám,
Holuap, Pénteken 1889. nov. 8-án páros bérletben:

BOCCACCIO.
Nagy operette 3 felvonásban.
MŰSOR:
Szombat, 9 óra: „Pünkösdi Florenczenben” operette, páratlan bérletben.

Vasárnap, 10 óra: „Asszonyok büne” (új) I-ször, fővárosi életkép, páros bérletben.
Hétfő, 11-én: „Viola”, páratlan bérletben.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos:
Vértesi Arnold.
Főmunkatárs: Kereczag Vilmos.

GYÖRI IGNÁCZ
Debreczen, főtér, a „Bika” szállodával szemben.
Ajánl nagyválasztékban is jutányos árak mellett mindennemű

női férfi és gyermek fehérnemű és valódi Jäger árukat.

Női triko derek, fin és leány triko ruhácskák és sapkák divatos és izléses kivitelben. Nagy raktár férfi, női és gyermeke harisnyák és kesztyűk. Berlini, selyem, chenil és csipke kendők.

Legújabb kézimunkák és mindezenmű közt, himző, horgoló pamutok, cetrának és selymek.

Gyermek kelegyék és szabad kollékok

A személyesen tett idei ősi bavasárlás sok után felhívjuk a n. é. község figyelmét raktárunk megtekintésére, a hol nemcsak a legmagasabb műizlésnek, de a legszerűbbnek is a legnagyobb választék áll rendelkezésére a napi szükséglet cikkeiből, — mint pénz és szivartárcza, kalap, keztyű, illatszer, szappan, sétatob, zsebkés, olló, haj-és ruhakéfe, fogkefe, tajték pipa és zipka, lovasgló, vadászati-, önvédelmi- és uti-, vala, mint díszművek és alkalmi ajándék-cikkek — ugyszintén gyermekjátékok dus választéka van összesítve. Továbbá:

Zsolnai majolika díszművek.
Adler F. és Fia tájéka ruk.
Ungvári cserépkályhák és Hermann china ezüst áruk egyedül gyári raktára.
Teljes tisztelettel

szent-királyi és kalenda.

Kardos László

Debreczenben Czegléd-utczá.
Nagyválaszték a legújabb női kézimunkákból

ugymint: e'orajzolt, kezdett és kész táleczakendők, asztalfutók, közepabroszok, törülközők, butorvédők. Mint különös szép újdonság említendő az ugynevezett gobelin és ujkeresztöltés. Ugyancsak kézi munkákhoz kaphatók a legszebb kávésterítők, sima és ezüstös szövetek méterszáma.

Teljesen biztos színű himző selyem 70 szinben, mely alig jön több mint a pamut. Nagyválaszték, a legjobb színű flanelbarchentek, fehér piketek, ágyszerítők és paplanokból.

Valódi Jäger első ruhák, szövet méterszáma, kötőgyapjú szalmiák szappan.

KUHINKA ISTVAN K. és FIA
UJ-ANTALVÖLGYI ÜVEGGYAR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
FIÓK RAKTÁRA
PIACZ-UTCZA 1903.

Általános elismert üvegyártmányunkon kívül ajánljuk a nagyérdemű község becsese figyelmébe ez időnyre berendezett kizárólag —

Ditmár és Brüner-féle lámpák nagy raktárát; eredeti gyári árakban, u. m.

asztali, ebédlő, háló és szalon lámpák csillárral vagy nélkül, mindennemű lámpa alkatrészek, kitűnő minőségű lámpa belek.

A kezelés szélszerűségénél fogva melegen ajánljuk a szab. Triumph és Excelsior égőket, melyek 100 gyertya lángot pótolnak; különösen üzlet helyiségek megvilágítására alkalmasak.

Megbizások a legpontosabban tejesítettnek.

BOSZMAY J. czégnél.

Debreczen oze gléd út oza.
Nagyválasztékban

NŐI RUHASZÖVETEK,

Kasánok, Flanellek, jó mosó barchetek,
téli nagykendők, csipke és Jutte függő-
nyök, ágý és asztal terítők

Paplanok, szőnyegek
mindenfélé

ruhadszek férfi és női alsó ingek, muffok, Esőernyők,
férfi ingek és nyakkendők

rendkívüli leszállított áron

kaphatók.

Női ruhák elkészítése legutólsó divat szerint jutányos ár
mellett elvállaltatnak.

Vidéki megbízások legpontosabban eszközöltetnek.

8525.
1889 tk.

Árverési hirdetm. kivonat.

A debreczeni kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy özv. Csoma Gáspárné végrehajtatónak özv. Dobozi Istvánné végrehajtatást szenvedő elleni 59 frt. 19 kr. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtatási ügyében a debreczeni kir. törvényszék a debreczeni kir. bíróság területén lévő Debreczenben fekvő a debreczeni 259 számú tjkvben A. I. 1. 2. hrsz. 271. 7801. hrsza. felvett házastelek és ondódi szántó földjére az árverést 1674 forintban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1889. évi december hó 31-ik napján d. u. 3 órakor debreczeni kir. tszék árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 167 frt 40 krt. készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42-dik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ban, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerűn elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Debreczenben 1889. évi Október hó 19. napján.

A debreczeni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság:

NAGY KÁROLY,
kir. tszéki bíró.

8980
1889. tkv.

Árverési hirdetm. kivonat.

A debreczeni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajtatónak kiskoru Klein Sarolta végrehajtatást szenvedő elleni 174 frt 92 kr. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtatási ügyében a debreczeni kir. törvényszék területén fekvő a V.-Pécsi 1198 sztjkvben A. + 617 hrsz. alatt felvett ingatlanra az árverést 600 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1890. évi január hó 20-ik napján délelőtti 9 órakor H.-Vámospércs község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 60 frt készpénzben, vagy az 1881. 60. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerűn elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Debreczenben, 1889. évi október hó 27-ik napján.

A debreczeni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság:

Nagy Károly
kir. tszéki bíró.

Rövid használat után mint fogtisztító szer nélkülözhetlen.

Uj amerikai
A fogak szépsége | Glycerin-fogkereme

(egészségügyi hatóság által megvizsgálva.)
KALODONT Sarg F. A. fia
és társa
cs. kir. udvari szállítók
Bécsben.

Kapható a gyógyszerárakban, illatszer kereskedésekben stb. 1 drb 35 kr.

DEBRECZENBEN:

Riekl József Zelmós Szentkirályi és Kalenda és Kun József uraknál.

Debreczen, 1889. Nyomatott a „Debreczeni Ellenőr” könyvnyomdájában Székelyi-utca SIMON-ház.

Nyilvános árverés.

A nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszterium 26461. sz. magas rendelkezéssel engedélyezett jótékonycélu tárgysorsjáték nyeremény tárgyai közül az alulírott egylet javára esett valamint azon nyeremény tárgyak, melyeknek átvétele végett tulajdonosaik a sorsjegyekben is kitétt 30 napi záros határidőn belől nem jelentkeztek, f. hó 10-én, délutáni 3 órakor politikai biztos jelenlétében — a Gazdák és iparosok általános hitelszövetkezete hivatalos helyiségében (N.-Várad utca, Megyeház mellett) megtartandó nyilvános árverésen a leg többet ígérők elfognak adatni.

Miről a n. é. közönséget ezennel tiszteletteljesen értesítjük.

Kelt Debreczen, 1889. november 5-én.
48 49. honvéd egylet elnöksége.

Hirdetmény.

A n. méltóságú m. kir. pénzügyminiszterium 1889. október hó 16. 70404. sz. a. kelt határozatával Ermihályfalva községben egy dohány nagyáruda felállítását elrendelvé, közhírré tétetik, hogy ezen dohány nagy árudának kezelése végett írásbeli ajánlatok beadása utján a n.-várad m. kir. pénzügyigazgatóságnál 1889. évi november hó 28-ik napján tárgyalás fog tartatni.

Közelebbi feltételek a n.-várad kir. pénzügyigazgatóságnál és a Székelyhídi pénzügyi biztosságnál megtudhatók.

N.-Váradon, 1889. október 22-én.

Darvassy.

Uti bőröndök. JAEGER áruk és trikó derekak.

UJ ÜZLET.

A FÖTÉREN, AZ IPAR ÉS KER. BANK ÉPÜLETÉBEN,
a postával szemben

KOVÁCS ANTAL

özég alatt

Rövid-, Dismü-, Játékáru, NŐI és FÉRFI DIVATÁRU ÜZLETET nyitottam.

Midőn ezt van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, jelezni óhajtom, hogy hosszú évi tapasztalat és ezen szakmábani jártasságom lehetővé teszik, hogy ugy jutányos ár, valamint pontos kiszolgálat által magamat a n. é. közönség szives pártfogására érdemessé teendm.

Kiváló tisztelettel

KOVÁCS ANTAL.

Francia illatszerek, bőr áruk, eső és napernyők.

A magyar-francia
biztosító részvény-
társaság
vezérigynöksége.

LUKÁCS ÁRMIN

A budapesti
közszénbánya s téglagyár-
társulatnak
ügynöksége.

bank, gabona és termény-bizományi
üzlete.

Bevásárol, illetve elad napi áron: mindenféle osztrák-magyar állampapírokat, vasuti részvényeket, egyéb értékpapírokat, elsőbbségi kötvényeket, zálogleveleket, budapesti magán és helyi részvényeket, mindenféle gabona és termény neműeket;

elad mindenféle ígervényeket és sorsjegyeket, utóbbiakat egyenként vagy csoportosítva, részletfizetésre is jutányos árban és feltételek alatt;

kölcsönöz mindezekre jutányos kamatláb és feltételek mellett előlegeket;

bevált mindenféle szelvényeket;

leszámítól ércz és papirban szóló váltókat a folyó kamatláb szerint;

közvetít első rangú hazai bankintézeteknél előnyös jelzáloghiteleket ho szu évi törlesztésekre és

utaványoz bárhová az osztrák-magyar monarchiában összegeket kifizetésre vagy vállal utaványokat incassálni;

mindezen műveleteket bizományilag mérsékelt jutalék felszámítással.

Elfogad biztosítási ajánlatokat tűz, jégkár, balesetek ellen és az ember életére, korelérés, haláleset, javadék, gyermekkiházasítás esetére, a legújabb francia combinatiók szerint; végre megrendeléseket a budapesti közszénbánya s téglagyár által készített disztglák, téglalemezek és konyha, folyósók, kapubejárat burkolatásra való keramitra, gyári áron.

Bővebb felvilágosítással vagy utbaigazítással szolgál szóval vagy levélileg

Lukács Armin

piacz-utca 1824. sz. SZIKSZAY (Dragota-féle) házban I. emeleten.